

De närståendes betydelse

Gustav Fridolin: *Morfar skrev inga memoarer*. Forum 2013, 362 s.

Ett par generationer tillbaka i tiden, under 1900-talets första hälft, var mycket annorlunda än i dag. Sociala omständigheter, familj och traditioner var i stor utsträckning bestämmande för hur livet skulle gestalta sig. Nu däremot ligger framtiden öppen, och valmöjligheterna är många för den som är ung.

Det är denna utveckling som skildras i Gustav Fridolins bok *Morfar skrev inga memoarer*. Boken är i själva verket en biografi över den närstående och namne, som förmodligen betytt allra mest för författarens egen utveckling. Vi får följa morfars egna upplevelser och utmaningar i livet från barndom till livets slut. Författaren skymtar i ett inledande kapitel då vi förstår att han har starka band till sina morföräldrar, som tar sig an "pågen" som om han var deras egen son. Sedan handlar boken huvudsakligen om olika skeden i morfars liv, skildra-

de på ett så utomordentligt autentiskt och levande sätt, att man lätt glömmer bort att boken är skriven av ett barnbarn, som inte alls var med då händelserna utspelade sig. I slutet dyker "pågen" upp på nytt och vi kan ana hur morföräldrarnas kärleksfulla omsorger och uppriktiga engagemang blivit en stabil grund för den unge Gustav Fridolin.

En beundransvärd noggrannhet och inlevelse är nedlagd på skildringen av morfars liv. Man förstår att författaren bemödat sig om att verkligen ta reda på hur det förhöll sig då morfar var ung, alltifrån konkreta detaljer i olika miljöer till relationen mellan människor. Visserligen nämns att en del har ändrats och inte helt överensstämmer med hur det var, men detta är inget som stör den väl genomarbetade och livfulla berättelsen. Tvärtom kan man stundtals förundras över hur en ung person på ett så trovärdigt sätt kan skildra det förflutna, både vad gäller

tidsandan och händelseutvecklingen. Personteckningarna är detaljrika utan att bli överlastade, kort sagt kan man känna att det är verkliga människor med personlighet och karaktär som träder fram.

Det finns ett budskap i boken som förmedlas subtilt och snarast indirekt. Man får återkommande påminnelser om hur mycket de nära relationerna betyder för hur vi mår och hur vi klarar oss. Med det rör sig aldrig om några förnumstiga pekpinningar eller en moraliserande beskäftighet. Tvärtom får läsaren själv dra slutsatser och tolka budskapet efter eget huvud. För min egen del stärker läsningen min uppfattning om att kvaliteten i de personliga relationerna förmedlas från en generation till nästnasta, där mor- och farföräldrar kan ha en helt avgörande roll för vilka normer och värderingar som gjuts in under uppväxtåren.

Titeln på den här boken kan i förstone tyckas märklig, men Gustav Fridolin förklarar att de som skriver sina egna memoarer eller blir porträtterade av andra, det är människor som på olika sätt gjort sig ett namn och blivit kända i vida kretsar. Hans morfar hör inte till dem, men Gustav Fridolin vill lyfta fram och hylla varje människa som förmår leva ett rättskaffens liv, med förmå-

ga till ansvar och äkta omsorg om sina närmaste. Min uppfattning är att Gustav Fridolin lyckats väl i sin föresats. Han har skrivit en bok med utmärkta litterära kvaliteter, både språkligt och stilistiskt. Det finns formuleringar som känns lite främmande, men på något sätt bidrar dessa till bokens personliga karaktär, kanske lite föråldrat, kanske lite dialektalt, och så får det gärna vara. Han har framför allt visat en beundransvärd förmåga att gestalta och levandegöra både smått och stort i en människas liv, därmed har vi fått ta del av en fängslande berättelse med ett budskap som berör.

Gustav Fridolin är språkrör för Miljöpartiet och hans politiska karriär började tidigt. I boken låter han oss förstå att morfar inte hade så höga tankar om detta med politik. Det har också gett Gustav Fridolin en övertygelse om att man inte ska sitta i riksdagen om man inte gör någon nytta där. Han bottnar i sin övertygelse om att det autentiska livet tillsammans med dem som står oss nära är det som verkligen betyder något. Skulle hans politiska karriär förr eller senare ta slut, så kommer han säkert inte att bli överksam. Om han vill, så har han utan tvekan en karriär som skönlitterär författare framför sig.

GUNILLA MARIA OLSSON